

Nr 281.

Av herr **Rydén**, om avslag å Kungl. Maj:ts proposition, nr 8, med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Under remissdebatten tillät jag mig framföra några betänkligheter mot den av Kungl. Maj:t föreslagna anordningen, att föredragningen inför regeringsrätten icke vidare skulle tillkomma tjänstemän inom vederbörande statsdepartement utan uppdragas åt en särskild under justitiedepartementet lydande delegation av föredragande. Samtidigt som jag tillåter mig att hänvisa till nyssberörda yttrande, anhåller jag att få anföra ännu några kompletterande synpunkter.

Vid regeringsrättens tillkomst 1909 var en av grundförutsättningarna, att den administrativa erfarenheten skulle bliva i tillräcklig utsträckning representerad vid domstolens arbete. Medan § 17 R. F. beträffande högsta domstolens ledamöter föreskriver, att de skola vara »lagkunniga män, vilka fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas», innehåller samma § i fråga om regeringsrätten föreskriften, att den skall utgöras av män, »som förvalta civil beställning», varvid emellertid minst två tredjedelar av hela antalet regeringsråd skola äga domarekompetens. I den första uppsättningen av regeringsråd ingingo ock två ledamöter med framstående administrativ erfarenhet men utan formell domarekompetens. Denna proportion mellan antalet lagfarna och rent administrativt skolade arbetskrafter har emellertid sedermera blivit förryckt, i det att regeringsrätten nu består av sex lagfarna ledamöter och endast en i egentlig mening administrativt utbildad ämbetsman utan domarekompetens. Med hänsyn till beskaffenheten av de mål, som handläggas av regeringsrätten — i de allra flesta fallen besvärsmål rörande kommunala och rent administrativt praktiska ärenden — har redan denna utveckling varit ägnad att framkalla vissa betänkligheter.

Skulle nu, på sätt av regeringsförslaget framgår, jämväl föredragningen inom regeringsrätten frånryckas vederbörande statsdepartement, synes den faran överhängande, att den administrativa och praktiska erfarenheten från förvaltningens mångskiftande områden icke kommer att bliva i nödig grad företrädd vid ärendenas prövning. Det skulle efter min övertygelse innebära en verklig fara för rättssäkerheten å detta område, därest ett ensidigt formellt-juridiskt betraktelsesätt skulle komma att dominera vid avgörandet av de

besvärsmål av övervägande praktisk och administrativ natur, som i högsta instans prövas av regeringsrätten.

Ehuru vederbörande departementschef söker leda i bevis, att den föreslagna anordningen skulle medföra en besparing av omkring 33,000 kronor, synes mig denna omständighet, då det gäller en för svenska samhället så ytterst betydelsefull angelägenhet som den ifrågavarande icke vara av avgörande betydelse för frågans bedömande. Därtill kommer, att man synes kunna ställa sig synnerligen tveksam till frågan, huruvida denna besparing i verkligheten kan komma till stånd. Den av föredragande departementschefen tilltänkta föredragningen efter skrivna promemorior måste självklart komma att pålägga vederbörande föredragande ett väsentligt ökat arbete vid varje måls föredragning, och skrivkostnaderna för dessa tusentals promemorior, vilka nu skulle tillkomma, utgöra ett ovedersägligt plus till de nuvarande kostnaderna för föredragningen i regeringsrätten. Därest i stället den nuvarande anordningen med muntlig föredragning av tjänstemän från vederbörande statsdepartement bibehålles, så böra åtminstone inom de mindre departementen de i regeringsrätten föredragande ämbetsmännen kunna tagas i anspråk för åtskilligt departementalt arbete, vilket i sin ordning bör kunna föranleda minskat behov av arbetskrafter inom departementen.

Möjligen skulle farhågorna för ett undanträngande av den administrativa erfarenheten vid föredragning inom regeringsrätten kunna i någon mån hävas, därest en föreskrift i 5 § av lagen om regeringsrätten infördes av den innebörd, att Kungl. Maj:t till föredragande inom densamma endast kunde förordna person, som i minst fem år tjänstgjort inom statsdepartement. Men då även en sådan anordning kan vara ägnad att framkalla vissa betänkligheter, tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att riksdagen icke måtte bifalla Kungl. Maj:ts proposition nr 8 med förslag till lag om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Stockholm den 22 januari 1926.

Värner Rydén.